

การจัดการองค์ความรู้ในองค์กร (KM)

เทศบาลตำบลดอนศิลา อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๑. หัวข้อองค์ความรู้ : ภาษีท้องถิ่นฉบับเข้าใจง่าย

๒. ที่มาและความสำคัญ

๒.๑ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย เนื่องจากในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีการปฏิรูปกฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างใหม่ ซึ่งเป็นการยกเลิกภาษีโรงเรือนและภาษีบำรุงท้องที่เดิม ทำให้เกิดความสับสนทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและประชาชนผู้เสียภาษี ผู้จัดทำจึงเล็งเห็นว่าการจัดทำองค์ความรู้เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและถูกต้องที่สุด

๒.๒ เพื่อแก้ปัญหาความไม่เข้าใจของประชาชน จากสถิติที่ผ่านมา เราพบว่าประชาชนจำนวนมากยังขาดความเข้าใจในเรื่อง 'เกณฑ์การประเมิน' และ 'ระยะเวลา' ทำให้เกิดการชำระภาษีล่าช้าจนต้องเสียค่าปรับโดยไม่จำเป็น หรือบางท่านอาจเสียสิทธิในการลดหย่อนภาษีเพียงเพราะไม่ทราบระเบียบ การจัดทำ KM ชุดนี้จึงมุ่งเน้นการย่อยข้อมูลยากๆ ให้กลายเป็น 'ภาษีฉบับเข้าใจง่าย' เพื่อลดช่องว่างระหว่างภาครัฐและประชาชน

๒.๓ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ภาษีคือหัวใจในการพัฒนาท้องถิ่น หากประชาชนมีความเข้าใจและมองเห็นความสำคัญ พวกเขาจะให้ความร่วมมือในการเสียภาษีอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลให้เทศบาลตำบลดอนศิลาของเรามีงบประมาณเพียงพอในการพัฒนาสาธารณูปโภคและดูแลคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

๒.๔ เพื่อสร้างมาตรฐานการทำงาน นอกจากจะเผยแพร่สู่ประชาชนแล้ว องค์ความรู้ยังทำหน้าที่เป็นคู่มือมาตรฐานให้แก่เจ้าหน้าที่ในองค์กร เพื่อให้การให้ข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และสร้างความโปร่งใสในทุกขั้นตอนการจัดเก็บภาษี

๒.๕ เพื่อเปลี่ยนภาพจำเรื่องภาษีที่ยุ่งยาก ให้กลายเป็นเรื่องที่ทุกคนเข้าถึงได้ เพื่อลดผลกระทบจากการชำระภาษีล่าช้า และเพื่อให้ประชาชนมั่นใจว่าเงินภาษีทุกบาทของท่าน คือพลังสำคัญในการสร้างชุมชนให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

๓. สรุปสาระสำคัญ/วิธีการดำเนินการ ของการแบ่งปันความรู้

สาระสำคัญ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นภาษีประเภทใหม่ ที่จะนำมาใช้จัดเก็บแทนภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บอยู่ในปัจจุบัน โดยรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดจะเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.๒๕๖๒ เริ่มบังคับใช้กฎหมาย ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ เริ่มการจัดเก็บภาษี ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง คือผู้เป็นเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ ผู้ครอบครอง/เจ้าของกรรมสิทธิ์ ณ วันที่ ๑ มกราคม ของปีนั้นๆ

อัตราภาษี แบ่งตามการใช้ประโยชน์ ๔ ประเภท ได้แก่

๑.ประเภทที่อยู่อาศัย

บ้านหลังหลัก: (มีชื่อในโฉนด + มีชื่อในทะเบียนบ้าน) ยกเว้นมูลค่า ๕๐ ล้านบาทแรก

บ้านหลังอื่น: (บ้านเช่า, บ้านพักตากอากาศ) เสียภาษีเริ่มต้นล้านละ ๒๐๐ บาท (๐.๐๒%)

๒. ประเภทที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรม (ร้านค้า, ออฟฟิศ, โรงแรม)

เสียภาษีเริ่มต้นล้านละ ๓,๐๐๐ บาท (๐.๓%)

๓. ประเภทที่ดินเกษตรกรรม (นา, ไร่, สวน, เลี้ยงสัตว์)

สิทธิพิเศษ: บุคคลธรรมดาได้รับยกเว้นมูลค่าที่ดิน ๕๐ ล้านบาทแรก/เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เงื่อนไข: ต้องปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ตามเกณฑ์ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด (เช่น มะม่วง ๒๐ ต้น/ไร่, มะพร้าว ๒๐ ต้น/ไร่, กล้าย ๒๐๐ ต้น/ไร่)

๔. ประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่าไม่ได้ทำประโยชน์

เสียภาษีเริ่มต้นล้านละ ๓,๐๐๐ บาท (๐.๓%) และ จะเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๓ ทุกๆ ๓ ปี จนกว่าจะมีการทำประโยชน์

ฐานภาษีและการประเมินมูลค่า ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์จากกรมธนารักษ์เป็นเกณฑ์หลัก

ที่ดิน: ใช้ราคาประเมินรายแปลงของกรมธนารักษ์

สิ่งปลูกสร้าง: ใช้ราคาประเมินตัวอาคาร (หักค่าเสื่อมราคาตามอายุและประเภทตึก)

ห้องชุด (คอนโด): ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ต่อตารางเมตรของชุดอาคารนั้นๆ

สูตรการคิด (มูลค่าที่ดิน + มูลค่าสิ่งปลูกสร้างหลังหักค่าเสื่อม) x อัตราภาษี = ค่าภาษีที่ต้องจ่าย
ระยะเวลาชำระ

กุมภาพันธ์: เทศบาลส่งหนังสือแจ้งประเมิน (ภ.ด.ส.๖) ไปยังเจ้าของทรัพย์สิน

เมษายน: เดือนแห่งการชำระภาษี (หากช้ากว่านี้จะเริ่มมีค่าปรับและเงินเพิ่ม)

หากยอดภาษีมียอดตั้งแต่ ๓,๐๐๐ บาทขึ้นไป สามารถขอผ่อนชำระได้ ๓ งวด (งวดละเท่าๆ

กัน) โดยไม่มีดอกเบี้ย

บทลงโทษและผลกระทบ

เงินเพิ่ม: ๑% ต่อเดือน (เศษของเดือนนับเป็น ๑ เดือน)

ค่าปรับ: ๑๐% หากชำระก่อนได้รับหนังสือเตือน

๒๐% หากชำระภายในกำหนดที่ระบุในหนังสือเตือน

๔๐% หากชำระเกินกำหนดในหนังสือเตือน

การอายัด: เทศบาลมีอำนาจสั่งอายัดที่ดินต่อกรมที่ดิน ทำให้ไม่สามารถ โอน มอบ หรือขายที่ดินได้ จนกว่าจะชำระครบ

สาระสำคัญ ภาษีป้าย

ภาษีป้าย คือ ป้ายที่แสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะแสดงไว้ที่วัตถุใด ด้วยวิธีเขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น (เช่น ป้ายไฟ, ป้ายผ้าใบ, ป้ายบนตึก)

ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีป้าย คือเจ้าของป้าย หรือผู้ครอบครองป้าย เป็นผู้เสียภาษี เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร/ที่ดิน ที่ป้ายนั้นติดตั้งอยู่

อัตราการจัดเก็บภาษีป้าย แบ่งตามประเภทดังนี้

(ประเภทป้าย ลักษณะของป้าย อัตรา (บาท) ต่อ ๕๐๐ ตร.ซม.

ประเภท ๑ อักษรไทยล้วน

(ก) ป้ายที่เคลื่อนที่/เปลี่ยนข้อความได้ (ป้ายไฟวิ่ง) ๑๐.-

(ข) ป้ายทั่วไป (ภาพนิ่ง) ๕.-

ประเภท ๒ อักษรไทยปนต่างประเทศ / ปนภาพ / ปนเครื่องหมาย

(ก) ป้ายที่เคลื่อนที่/เปลี่ยนข้อความได้ ๕๒.-

(ข) ป้ายทั่วไป (ภาพนิ่ง) ๒๖.-

ประเภท ๓ ไม่มีอักษรไทยเลย / หรือไทยอยู่ใต้/ต่ำกว่าต่างประเทศ

(ก) ป้ายที่เคลื่อนที่/เปลี่ยนข้อความได้ ๕๒.-

(ข) ป้ายทั่วไป (ภาพนิ่ง) ๕๐.-

หมายเหตุสำคัญ: > * หากคำนวณพื้นที่แล้วเสียภาษี ต่ำกว่า ๒๐๐ บาท กฎหมายกำหนดให้เสียภาษี
ขั้นต่ำที่ ๒๐๐ บาท ป้ายที่มีอักษรไทยแม้เพียงคำเดียว แต่อยู่ "ใต้" ภาษาต่างประเทศ จะถูกจัดเป็น
ประเภท ๓ ทั้งนี้

วิธีการคำนวณพื้นที่ป้าย

ป้ายที่มีขอบเขตชัดเจน: วัดส่วนที่กว้างที่สุด x ยาวที่สุดของขอบเขตป้าย

ป้ายที่ไม่มีขอบเขต (ตัวอักษรลอย): ให้ถือเอาตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่อยู่ริมสุดเป็น
ขอบเขตเพื่อวัดส่วนที่กว้างและยาวที่สุด

การคำนวณจะใช้พื้นที่ป้าย [กว้าง x ยาว] โดยนับทุก ๆ ๕๐๐ ตารางเซนติเมตร เป็น ๑ หน่วย
ภาษี

พื้นที่เศษของ ๕๐๐ ตร.ซม.: ถ้าเกินกึ่งหนึ่ง (๒๕๐ ตร.ซม.) ให้ปัดเป็น ๕๐๐ ตร.ซม. ถ้าไม่ถึง
ให้ปัดทิ้ง (ยกเว้นป้ายที่มีพื้นที่รวมไม่ถึง ๕๐๐ ตร.ซม. ให้คิดเป็น ๕๐๐ ตร.ซม.)

กำหนดเวลาและขั้นตอน

มกราคม - มีนาคม: เจ้าของป้ายต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย (ภ.ป.๑) ณ กองคลัง

ติดตั้งป้ายใหม่: ต้องยื่นแบบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ติดตั้ง

เปลี่ยนแปลงป้าย: (เช่น เปลี่ยนขนาด/ข้อความ) ต้องแจ้งภายใน ๑๕ วัน

ชำระเงิน: ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน

บทลงโทษ

ไม่ยื่นแบบภายในกำหนด: เสียเงินเพิ่มร้อยละ ๑๐ ของค่าภาษี

ยื่นแบบไม่ถูกต้อง (ทำให้ค่าภาษีน้อยลง): เสียเงินเพิ่มร้อยละ ๑๐ ของค่าภาษีที่ประเมินเพิ่ม

ไม่ชำระภาษีภายในกำหนด: เสียเงินเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อเดือนของค่าภาษี

วิธีการดำเนินการของการแบ่งปันองค์ความรู้

๑. การวางแผนและระบุงค์ความรู้

การสำรวจปัญหา: เริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาจากสถิติการรับเรื่องร้องเรียนและคำถามที่พบบ่อยที่หน้าเคาน์เตอร์เกี่ยวกับภาษีที่ดินและภาษีป้าย

การตั้งคณะทำงาน: ร่วมกันกลั่นกรองและถอดบทเรียนด้วยกัน

๒. การสกัดและจัดทำองค์ความรู้

โดยการสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีป้าย ที่เข้าใจง่าย จัดทำสื่อการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบเพื่อให้เข้าถึงคนทุกวัย เช่น: Info-graphic: สำหรับใช้ในโซเชียลมีเดีย วิดีโอฟรีเซนต์: (เช่นคลิปที่นำเสนออยู่นี้) เพื่อให้เห็นภาพเคลื่อนไหวและฟังคำอธิบายได้เข้าใจง่าย จัดทำคู่มือฉบับพกพา: สำหรับแจกจ่ายตามหมู่บ้าน

๓. การเผยแพร่และแบ่งปันความรู้

ช่องทางออนไลน์ผ่าน Facebook เทศบาล, เว็บไซต์ และกลุ่ม LINE ชุมชน

ช่องทางออฟไลน์ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิงรุก ลงพื้นที่ให้ความรู้ตามศูนย์เรียนรู้ในชุมชน

๔. การประเมินผลและปรับปรุง

การวัดผลติดตามจากจำนวนผู้มาชำระภาษีภายในกำหนดที่เพิ่มขึ้น และแบบประเมินความพึงพอใจ นำคำแนะนำจากประชาชนมาปรับปรุงสื่อ KM ให้ทันสมัยและตอบโจทย์ปัญหาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละปี

๕. ประโยชน์ที่ได้รับเมื่อดำเนินการแบ่งปันองค์ความรู้

๑. ประโยชน์ต่อประชาชน

รักษาสิทธิประโยชน์ ประชาชนทราบเงื่อนไขการลดหย่อน เช่น เกณฑ์บ้านหลังหลัก ๕๐ ล้านบาทแรก หรือการจัดวางตัวอักษรบนป้ายเพื่อเสียภาษีถูกลง ทำให้ไม่ต้องเสียเงินเกินความจำเป็น ลดภาระค่าปรับเมื่อทราบปฏิทินภาษีที่ชัดเจน (ม.ค.-มี.ค. สำหรับป้าย และ เม.ย. สำหรับที่ดิน) ความสะดวกสบายช่วยให้ประชาชนศึกษาเองได้จากที่บ้าน ลดเวลาการเดินทางมาสอบถามที่เทศบาล

๒. ประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่และองค์กร

มาตรฐานเดียวกัน เจ้าหน้าที่ทุกคนให้คำแนะนำไปในทิศทางเดียวกัน ลดความสับสนและข้อโต้แย้งกับประชาชน เนื่องจากมีฐานข้อมูล KM ชัดเดียวกัน

ลดภาระงานซ้ำซ้อน เมื่อประชาชนเข้าใจพื้นฐานจากสื่อ KM แล้ว เจ้าหน้าที่จะใช้เวลาในการอธิบายรายบุคคลน้อยลง และสามารถไปโฟกัสกับงานประเมินเชิงรุกได้มากขึ้น

๓. ประโยชน์ต่อท้องถิ่นและการพัฒนา

รายได้ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เมื่อคนเข้าใจว่าภาษีคำนวณอย่างไรและจ่ายไปเพื่ออะไร จะเกิดความ "เต็มใจ" ในการจ่ายภาษีมากขึ้น ส่งผลให้เทศบาลมีงบประมาณพัฒนาพื้นที่มากขึ้น

ลดข้อพิพาท: ความโปร่งใสในการอธิบายที่มาของตัวเลขภาษี ช่วยลดปัญหาการร้องเรียนหรือการโต้แย้งผลการประเมิน

ภาพลักษณ์องค์กร: เทศบาลตำบลดอนศิลาจะดูเป็นหน่วยงานที่ทันสมัย โปร่งใส และเข้าถึงง่าย

(Smart Government)

๕. ข้อเสนอแนะ

๑. การสร้างเครือข่ายความรู้ในชุมชน

จัดอบรม "อาสาสมัครภาษาท้องถิ่น" โดยให้ผู้นำชุมชนเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานจาก KM ของเรา เนื่องจากผู้นำชุมชนคือผู้ที่ใกล้ชิดกับชาวบ้านมากที่สุด หากพวกเขาสามารถอธิบายเรื่องปฏิทินภาษาหรือเอกสารที่ต้องใช้ได้เบื้องต้น จะช่วยลดความผิดพลาดและทำให้การจัดเก็บรวดเร็วขึ้น

๒. การใช้สื่อมัลติมีเดียแบบโต้ตอบ

พัฒนาสื่อ KM จากวิดีโอทั่วไป ให้เป็น "คลิปสั้น (Reels/TikTok)" ที่ตอบโจทย์คนรุ่นใหม่ หรือทำ "Infographic ภาษาถิ่น" เพื่อการสื่อสารที่เป็นกันเอง เพื่อให้ความรู้เรื่องภาษาเข้าถึงคนทุกกลุ่มวัย และลดภาพลักษณ์ที่ดูแข็งกระด้างของระเบียบกฎหมาย

๓. ระบบแจ้งเตือนเชิงรุก

นำความรู้เรื่องช่วงเวลาการชำระภาษี มาเชื่อมโยงกับระบบแจ้งเตือนผ่าน SMS หรือ LINE เมื่อใกล้ถึงกำหนด เป็นการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ (Action) ช่วยให้ประชาชนไม่ต้องเสียค่าปรับ และแสดงถึงความใส่ใจของเทศบาล

ภาษาเรื่องง่าย เข้าใจชัดเจน
โปร่งใสทุกขั้นตอน พัฒนาดอนศิลาให้ยั่งยืน

(นางสาวลักษณณ์ แบนแก้ว)
เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ชำนาญงาน
ผู้นำเสนอองค์ความรู้

(นางสาวดวงพร ปาจินะ)
ผู้อำนวยการกองคลัง
ผู้รับรององค์ความรู้